

Izhaja:
vsako sredo popoldne
in soboto zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrt leta 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kepermlje.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 34

V Gorici, v sredo 29. aprila 1925.

Leto VIII.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij
„GORIŠKE STRAŽE“
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5.
— (prej Scuole). —

V razsulu.

Tako imenovani »slovenski fašisti« so v popolnem razsulu. Bili so časi, ko so se črnogledi in malodušni ljudje med nami že resno bavili z mislijo vreči puško v koruzo in se predati valovom, ki so pljuskali preko naših krajev. Dan za dnem se je čulo, kako si fašizem med našim ljudstvom pridobiva vedno novih postojank, kako se trume naših ljudi zgrinjajo okrog njegove zastave. Ni minil teden, da bi se ne bilo čulo, da je v eni ali drugi vasi, enem ali drugem trgu kak bolj znan človek oblekel črno srajco. Vstajali so stebri slovenskega fašizma v Brdih, po Vipavskem, na Krasu in po Gorah. Imen ne bomo navajali, ker pravi latinski pregovor: »de mortuis nil nisi bene« (mrtve treba pustiti v miru). Kakor prvi oblastniki za rimsko vladno so se na vozili po deželi razni Peternelli, Bandelli, Galeusiggi in slični junaki. Bili so uverjeni, da njihova zvezda ne bo šla nikdar več v zaton, da bo kmalu vse slovensko ljudstvo pokorno klečalo pred njimi v prahu.

Toda predno smo pričakovali, so ležali žalostni vitezi in njihovi oprode ampak ne v prahu, temveč v — blatu. Malokatera slava na tem go-ljuftivem svetu je bila še tako kratkotrajna kakor slava tako imenovanih »slovenskih« fašistovskih prvakov. Pravijo, da božji mlini meljejo počasi. V tem slučaju so pa mleti nenavadno hitro in marsikdo je obležal zmehčan v kolesju.

Kje tiče vzroki tega nepričakovane dogodka? Stavba »slovenskega« fašizma je bila zgrajena na pesku, na gnilih temeljih. Može, kateri so hoteli pridobiti slovensko ljudstvo za fašizem, tega ljudstva niso prav nič poznali. Verjeli so nekaternikom, ki so hoteli po tej poti splezati kvišku ter se pridrenjati do korita. Prezrli so pa, da vstvarjajo s svojim nesmo-

trenim delom neznačajnost, goje in podpirajo koristolovstvo ter vzgajajo neodkritosrčno breznačajnost. Kar je med nami nemožatih omahljivcev in nadutih koristolovcev, vsi so se začeli siliti v fašistovske vrste. Bilo je sicer žalostno, toda bolj še — smešno gledati, kako so se po deželi nekateri rinili med črnosrajčnike, ker so hoteli postati obč. komisariji, obč. tajniki, ker jim je šlo za koncesije ali kako drugo gmotno korist. Ljudstvo je ta divji ples za zlatim teletom gledalo, sprevidelo njegov pomen in smoter, obsodilo lakomne plesalce in odklonilo seveda tudi njihove priganjaje. »Slovenski fašizem« je bil pokopan.

Predno zaključimo moramo pa ugotoviti še dveje:

Hitro smrt »slovenskega fašizma« je v nemali meri pospešilo zadržanje poštene italijanske javnosti. Večina naših italijanskih sodeželanov, med njimi tudi fašisti, je uvidela, na kako nezdravem, nekulturnem in pogubnem fundametu stoji »slovenski fašizem«, zato je začela proti njemu tih, a odločen boj. Radi tega pripada del zasluge na zrušitvi »slov. fašizma« tudi poštenomislečim Italijanom.

Brez samohvale pa lahko tudi zapišemo, da je neizprosna borba našega časopisja, v prvi vrsti ravno »Goriške Straže« proti »slov. fašizmu« in njegovim prvakarjem v veliki meri pripomogla k njegovemu naglemu koncu. Preganjali so nas, plenili so nas, obsojali so nas, toda mi se nismo zbal. Brezobzirno in odločno smo razkrinkavali gnulobo in kvarljivost »slov. fašizma« in ga temeljito očrtavali, da se je našemu ljudstvu naravnost zagabil. Osramočeni se skrivajo sedaj po naših vaseh in trgih njegovi nekdanji stebri in lastne sence jih je sram. Prokletstvo odpadništva!

Kaj se godi po svetu?

V zadnji številki smo označili, kje se tlijo iskre pod pepelom, ki le čakajo ugodne sape, da izbruhnejo v plamen. Opozorili smo, da je od izida nemških volitev dosti, dosti odvisno ali si bo Evropa oddahnila ali si bo morala še tesneje opasati meč in bajonet. Nedeljske volitve v Nemčiji so pokazale, da bo slednje držalo. Evropa bo še naprej živela brez miru, sosed se bo bal mejaša, politika oboroževanja, tainih sej in ustvarjanja vojaških zvez bo šla naprej. Kje bo konec? Dokler se ne bo človeštvo začelo daviti v lastni krvi.

Po marčnih volitvah.

V marcu niso nemške volitve odločile za nobenega kandidata. Treba se je bilo še enkrat vreči v volivni boj. Oba bloka, monarhistov in republikancev, sta morala za ponovne volitve skrbeti številno kandidatov. Vsak Nemec je vedel, da ne gre zdaj za politični ali socialni program te ali one posamezne stranke, ampak le za: monarhija ali republika. Le ti dve ideji sta se borili za ljudsko dušo. Nemci so bili razdeljeni na dva tabora. Republikanske stranke so dolgo kolebale na katerega moža bi zedinile svoje glasove. Šlo je za izbiro med Braunsonom in Marxom.

Končno so se le vsi republikanci zedinili za vodjo katoliškega centra dr. Viljema Marxa. Komunisti so

pa še vedno tiščali v ospredje svojega kandidata Thälmana.

Težje je bilo za desničarski blok. Ozirali so se po pripravi osebi za kandidata, ki bi vlekel. Kandidata iz prvih volitev dr. Jarresa so vrgli čez krov. Tedaj so se spomnili starih Viljemovih generalov Ludendorffa in maršala Hindenburga. Zvlekli so ju v politični vrvež. Tu sta se oba generala vlekla čez zobe, dokler se ni prvi umaknil in je preostal le Hindenburg kot kandidat.

Ostali pa še tretji kandidat komunistov, Thälmann. Stranke weimarske koalicije so se trudile, da bi komunistične voditelje prepričali, da bo njih kandidat škodil zmagi republikancev, ki so vendarle komunistom bližji, kot reakcionarni monarhisti. Celo Zinovjev, sovjetski zunanji minister je dal nemškim komunistom migljaj, naj opuste lastno kandidaturo in volijo skupnega republikanskega kandidata Marxa. Toda niso se udali. Komunistična »Rote Fahne« (rdeči prapor) je pisala, da raste upanje delavskih množic v kandidata komunistov od dne do dne. Tako so si stali za nedeljske volitve 26. aprila trije kandidatje nasproti: Marx od republikancev, Hindenburg za monarhiste in komunistični Thälmann. Slednji ni imel popolnoma nikakega upanja, da bi prodril in zasedel stol nemškega državnega predsednika. Zato se je bil odločilni

boj pravzaprav le med Marxom in Hindenburgom.

Za cesarja — za predsednika.

Nemškemu ljudstvu, ki je bilo poklicano, da odloči z glasovnico v roki o bodočnosti nemške zemlje, sta plavali pred očmi dve mogočni sliki. Vzhodno pruske pokrajine, ruske steppe, mazurska jezera, sij gorečih vasi na obzorju, razkropljene in vničene ruske čete, ki beže iz Prusije; v ozadju pa mogočna, junaška postava vojnega maršala Pavla Hindenburga, predstavnika germanske sile in stare cesarske Nemčije. Mož, ki si je zaželel mirne tišine v Hannoverju, ki se je hotel odpočiti v svojem osem in sedemdesetem letu, ko je obvaroval domovino sovražnega pohoda, je na prigovarjanje nacionalistov in monarhističnih krogov stopil iz svojega tihega doma in se vrgel v politično življenje.

Na drugi strani pa je zrl nemški volivec skromno postavljeno dria Viljema Marxa, ki rešuje svojo domovino pred ponižanjem v raznih evropskih prestolnicah; vidi moža, ki je rešil Nemčijo gospodarskega propada, ki je obvaroval Porenje pred francoskimi četami, ne z vojsko pač pa s spretno politiko in ki je priboril ponižani Nemčiji zopet ugled v mednarodni politiki. V Marxu so videli Nemci moža, ki visoko drži po koncu prapor republikanstva in demokracije. Zato je bilo zelo, zelo težko uginiti, kateri teh dveh »rešiteljev domovine«, ker oba sta ta naslov zaslužila, se je globlje vsadil v srce nemškega naroda. Da bodo čustva in narodnostno navdušenje poleg treznega političnega preudarka igrala važno vlogo, je bilo že vnaprej gotovo.

Volivni boj.

Obe stranki sta vporabili vse mogoče tehnične pridobitve za volivno agitacijo. Marx je potoval od mesta do mesta in imel mogočne volivne shode. Stari maršal pa je prepustil agitacijo zase nacionalističnim organizacijam, kakor združenju »Jeklene čelade«, »oficirski ligi«, »nacionalni mladini« in podobnim. Nacionalisti so se poslužili celo laži, ko so razbojnali v svet, da je papež za Hindenburga. »Osservatore Romano«, vatikansko glasilo, je to trditev takoj izpodbilo. Republikanci pa so agitirali proti desničarjem s tem, da so povsod oznanjevali izjavo ameriških finančnih krogov, ki so sklenili, da odrečejo Nemcem podporo, če bo izvoljena »Viljemova senca«, maršal Hindenburg. Teden pred volitvami je razburjenje priklopelo do vrha. Ves Berlin je bil v zavstavicah. Na enem oknu je visela republikanska, na nasprotnem pa stara nemška zastava. Tovarne zastavic so imele polne roke dela, blago za nje je silno poskočilo. Šolskim otrokom so v šoli razdeljevali male praporce, da so jih vihteli po berlinskih ulicah in vzklikali za enega ali drugega kandidata.

V soboto zvečer sta imela oba kandidata svoja zadnja načelna govora. Govorila sta vsak v svoji delovni sobi v brezžični aparat, ki je raznesel njihovo besede širom Nemčije in Evrope.

Prvi je govoril von Hindenburg, da je treba združiti vse nemške sile, da se Nemčija reši, da je za sodelovanje z vsemi sosedi in da hoče miru; njegovo največje prizadevanje bo, se izogniti vsaki novi vojni. S temi besedami je hotel ublažiti strah vseh tistih, ki so še videli njegov meč krvav izza zadnje vojne. Ni pa spregovoril besede o demokraciji in po kaki poti bo krenila njegova politika.

Koj za njim je govoril Marx. Poučarjal je, da je le demokracija rešila Nemčijo; ta je prinesla nemški republiki zaupanje zunanjega sveta; le na ta način bo možno vstvariti v Evropi mirno sožitje vseh ljudstev. Svoj govor je sklenil z besedami: »Pozdravljam srečno bodočnost Nemčije!«

Odločilna nedelja.

Temna, deževna noč je za tem zavela vso državo. Le voditelji posameznih skupin so se posvetovali in pripravljali za glasovanje, ki je pričelo že ob sedmih zjutraj. Vse kar je moglo lezti so spravili na volišča. Pripetil se je celo slučaj, da so privedli na volišče bolnika, ki je umrl, komaj je vrgel glasovnico v žaro. Po večjih bolnišnicah so kar notri imeli volivne komisije. Tu pa tam je prišlo do spopadov med republikanci in monarhisti. Po ulicah so korakali močni oddelki nacionalistov in delali razpoloženje za Hindenburga, za stare dni nemške slave. Proti večeru so se jele zbirati nepregledne množice ljudstva pred uredništvij glavni listov in čakale številke. Uredništva so postavila kar posebne kino-aparate in so od časa do časa na platnu kazale, kdo zmaguje. Do enajstih ponoči je imel Marx še pretežno večino. Potem pa se je razmerje preobrnilo.

Izid volitev.

V ponedeljek zjutraj je že šel po cellem svetu glas: vojskovodja, vojni maršal Hindenburg je bitko dobil. Volitev se je udeležilo 78.5 odstotkov volivnih upravičencev t. j. 30.306.217 volivcev. Od teh je dobil

Hindenburg 14.639.399 glasov ali 48.2%.

Marx 13.751.640 glasov ali 45.2%.

Thälmann 1.915.178 glasov ali 6.5%.

S tem je monarhistični kandidat zmagal nad republikanskim z 887.759 glasovi večine in je s tem izvoljen za predsednika nemške republike. Kake dalekosežne posledice imajo nedeljske državne volitve v Nemčiji ne le za Evropo, ampak tudi za druge dele sveta, bomo videli v naslednji številki.

Prijavite naknadne terjatve do Avstrije.

Rim, 25. aprila 1925.

Kmetko - delavska zveza me je že koj od začetka pozvala, naj posredujem pri vladi, da podaljša rok za prijavitelje terjatev nasproti Avstriji in Ogrski, ker je nemogoče, da bi vsi naši ljudje izvršili predpisano delo do 24. aprila. Sporočil sem finančnemu ministerstvu zahtevo Kmetko - delavske zveze, toda odgovorili so mi, da je podaljšanje roka nemogoče, ker se protivita avstrijska in ogrska vlada.

Pretekli teden sem dobil iznova poziv od Kmetko-delavske zveze, naj se potegujem navzlic vsemu še enkrat za podaljšanje roka. Šel sem na finančno ministerstvo in zvedel naslednje: Italijansko zunanje ministerstvo se je obrnilo s posebnim pismom na dunajsko in budimpeštansko vladno in ju prosilo, naj podaljšata rok za prijave za par mesecev. Včeraj 24. aprila je došel odgovor od obeh vlad. Obe sta prošnjo odklonili. Rok se torej ni podaljšal.

Dunaj in Budimpešta sta pa obljubila, da bosta prijave, ki pridejo po 24. aprilu, kljub temu dobrohotno proučila in morda naknadno sprejela.

Avstrija in Ogrska nista torej rekla nič gotovega. Upajmo pa, da bodo prošnje, ki pridejo po 24. aprilu vendar sprejete in zato pozivamo VSE OŠKODOVANKE, KI SO ROK ZA-

MUDILI, NAJ VLOŽIJO ČIM PREJ PRIJAVE NA PRISTOJNO OBLASTVO.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

DNEVNE VESTI.

Čč. gg. poverjenikom Goriške Mohorjeve družbe!

S 25. aprilom se je zaključilo nabiranje članov za »Goriško Mohorjevo družbo«. Nabiralne pole smo po večini prejeli. Manjkajo nam le še nekatere. Prosimo čč. gg., ki še niso poslali nabiralnih pol, da to nemudoma store.

Naš čolnič

izide začetkom maja. Dopisnike prosimo, naj z dopisi pohite.

V odgovor

na neslane napade, s katerimi se je zaganjala »Edinost« v našo »Prosvetno zvezo«, so darovali v Prosvetni sklad: Člani in članice društva v Idriji ob Bači 10 lir, društveniki iz Slapa ob Idriji 15 lir, Svetolucijan 3 lire, društvenik iz Pečim 2 liri. To je v resnici krepak odgovor in zasluži, da se mu pridruži še druga društva. Našo delavno in mogočno »Prosvetno zvezo« boste pustili pri miru, gospodje svobodomiselnici, sicer se boste pošteno opekli!

Vreme.

Letos je zelo nenavadno vreme. Deževja je že toliko, da ni moglo ljudstvo po deželi še niti vsega posejati. Par dni sem je pa skoro jesenski mraz. Predsinoči je pa celo sneg pobelil polovico Čavna. Pa smo skoro v maju! Koj po božiču smo pa videli že trobentice.

Rimski romarji.

Do 20. aprila je prišlo v Rim za sveto leto 95 romarskih vlakov iz Italije in 63 iz tujine. Pripeljali so 40.987 romarjev. Upajo, da se bo obisk v letnem času zvišal.

Kdo je „ta pravi?“

Prejeli smo neko okrožnico, kjer se vabijo vsi mestni in okoliški tobakarnarji na skupščino v prvi polovici maja. Dnevni red bi bil: ustanovitev goriške strokovne podružnice narodne zveze tobakarnarjev in razna vprašanja, ki se tičejo tobakarnar. Na tej okrožnici je podpisan Bruno Piccioli kot zastopnik podružnice iz Vidma. Koj za to okrožnico je prinesel pismo noša v uredništvo drugo od fašistovskega sindikata. Tu svari tajništvo fašistovskih sindikatov, da nima oni gospod pravice zastopati tobakarnarjev in da je vse njegovo delo škodljivo. — No, slovenskih tobakarnarjev menda ne bo ne eden ne drugi zastopal s posebno vnemo.

Tu na tem le potu me je vrag premotil.

Spisal Peter Rosegger.
Podomačil Zagorski.

»Saj tudi ti nisi bil truden in si vendar sedel. To je grdo in sramota zate, da se zdaj delaš tako nedolžnega.«

»Nič se ne delam nedolžnega, to pa tudi vem, da me moreš slepiti, kolikor ti je ljubo; le na to glej, ali ti hočem verjeti ali ne, da sem jaz bil edini, kateremu si zaupala, da te pelje skozi gozd domov.«

»Verjami ali ne, moj dragi Nande, to mi je malo mar, le da mi drugi verjamejo.«

»Marica!« Sunil je s prsmi proti plotu in je krčevito grabil s pestmi proti njej, ona pa je odstopila za dva koraka od plotu.

»Glej, divji fant, tak si zmeraj,« je dejala; »če imaš kako rad ali pa bi jo hotel zadaviti, takoj se spraviš na njo z vso silo. Vidim, da danes s te-

Gre za prvenstvo.

Kakor znano se je že dosti ekspedicij na Mt. Everest, najvišjo goro sveta, ponesrečilo. Druga julija odpotuje pa nemška ekspedicija, da stopi na teme zemlje. Tudi te bo bržkone častihlepje umorilo.

Za enotno fronto.

V nedeljo so se sestali v Ljubljani voditelji Slovenske ljudske in hrvatske pučke stranke, da se pomenijo o složnem nastopanju obeh strank, ki imata popolnoma ista načela. Je bil pa tudi že zadnji čas.

Iz mrtvega mesta.

Bolgarija se še vedno koplje v svoji krvi. Najprej je hotel Cankov zvrniti vso krivdo za atentate na boljševike in — svojo bivšo prijateljico Jugoslavijo. Pa se mu ni posrečilo ne eno ne drugo. Zdaj se pa krvavo maščuje doma. Po izjavah angleških zastopnikov je zaprtih preko 6000 zemljoradnikov. Novine pojejo vedno isto pesem: ker se je ta in ta zarotnik upiral aretaciji, so ga na mestu ustrelili. To je pač čudno, da se vsi upirajo aretaciji. Glavno mesto Sofija je kot izumrlo. Po cestah drdajo le oklopni avtomobili in odmevajo koraki patrol, ki love komuniste in zemljoradnike. Vlada je dala te dni razglasiti, da je dobila v svoje roke načrt atentatov na zbornico, na glavno pošto in tako naprej. Pa ima spet v rokah povod za ubijanje in klanje. Zdi se, da piska klarinet pri tej polki nek tajej svirač.

Tolstojeva zapuščina.

Literarna zapuščina pokojnega ruskega pisatelja Tolstoja je zdaj pripadla njegovi hčeri Tatjani. V zapuščini je sila dosti neobjavljenih spisov. Te je pa zelo, težko zbrati, ker so pisani na posameznih mailnih lističih. Tolstoj je imel namreč pravo strast, da je s papirjem štedil do skrajnosti.

Teoretično praktični tečaj o seji sviloprejk.

Podravnateljstvo urada za kmetijski potovalni pouk obvešča kmetovalce, da bo priredil doktor Detalmo Tonizzo v nedeljah 10., 17., 24., in 31. maja t. l. od 9. do 11. ure predpoldne v prostorih kmetijske šole v Gorici, via Trieste 43 teoretično praktični tečaj o reji sviloprejk.

Tečaja se morejo vdeležiti vsi, ki se ustmeno ali pismeno vpišejo do 30. aprila t. l. pri podravnateljstvu urada za kmetijski potovalni pouk v Gorici (Via Trieste 43) (telefon 111).

boj ni govoriti, pa zato je še čas. Dam ti čas, da premisliš, Nande, ali hočeš sam odpovedati pri Mrakovih, ali naj jaz to storim. Nič si ne domišljaj, ljubi, da bom odstopila.«

»Ali me moreš prisiliti, konjederčeva hči, da te poročim?«

»Tega ne. Hočem le, da te tudi druga ne bo imela. In kot poznam Mraka pa njegovo hčer, mi ne bo prav nič težko, da to reč doženem. Bog s teboj, Nande!«

Odšla je.

Škripaje je zrl za njo. — Ta ženska je pravi hudič!

Potem je prešlo več dni. Povsod so delali priprave za veliko ženitnino.

Tinčka je živela v tihi sreči. Mogla bi bila poročiti finega sinu z oskrbništvu na Gradišču. Dolgo se je v njej borila ljubezen s častiželjem, slednjič je zmagała prva in dekle se je odločilo za revnega mežnarjevega sinu; njegova srčnost jo je premamila, o njegovi ljubezni je bila prepričana, na njegovo zvestobo je prisegala. Oče ji je v teh zadevah pustil svobodo in

Mestne novice.

Lastnikom psov!

Ker se je pojavila v več krajih pasja steklina določa goriški mestni magistrat, da morajo vsi psi na javnih prostorih imeti nagobčnik in biti privezani na vrvice. V nasprotnem slučaju bo pes oddan v opazovalnico za dobo šestih tednov na lastnikove stroške. Poleg tega bo lastnik še zapadel globi.

* **Goriški župan v nevarnosti.** Predzadnji nedeljo je šla posebna komisija gledat na Lokve, kje bi bil najpripravljen prostor za zdravilišče. Po končanem ogledu se je komisija z goriškim županom senatorjem Bombigem vračala čez Preval v avtu proti Gorici. Na nekem ovinku se je pa avtu med dirom snelo kolo in se trkalo prav dol do Soče. Lahko bi se pripetila velika nesreča, do katere pa k sreči ni prišlo. Slučaj je obvaroval našega župana.

* **Samoumor.** V petek proti večeru si je pognal v mestnem vrstu kroglo v glavo grof Alexander Beluzzi, član in vodja mnogih nacionalističnih organizacij v Gorici. Doma je bil iz Rima. Bil je baje v slabih gmotnih razmerah. Priredili so mu nad vse sijajen pogreb. Pokojnik je bil tudi napram Slovencem zmeren, zato se ga spominjamo.

* **Cene na goriškem tramvaju** se bodo od pojutranjem dalje t. i. od prvega maja spremenile. Ne bo več kot doslej dvojna cena po 40 in 70 stotink, ampak bo vpeljan enoten listek po 50 stotink.

* **Moderna vzgoja.** Vzgojitelj nam piše: Vojna je menda vse pojme na glavo preobrnila. Kar je bilo prej prav, je bržčas zdaj napak. To zlasti opažam pri vzgoji mladine. Gorica, čeprav pokrajinsko mesto, se lahko ponaša kar s tremi kinii. Amerikansko kričave reklame te nehoti ustavijo. Pa kakšne so te slike pred katerimi se ustavlja zlasti šolska mladina na poti k pouku in nazaj; po večini napol

razgaljene ženske ali pa prizori, ki so izbljuvek najbolj bolne fantazije. Vse to vabi nezrelo mladež v kino. Posebanje vzgojno silno slabo vpliva jočih kino - predstav se je nekam tako udomachilo med goriško šolsko mladežjo, da se kvarne posledice vedno bolj kažejo. Najhuje je pa, da celo poklicani vzgojitelji in učitelji silijo mladino v kino, češ to je kulturna reč. Pred nedavnim časom je dal učitelj na neki goriški srednji šoli kot šolsko nalogo »Prvič v kinu«. V zadnji klopi se dvigne slovenski dijaček z dežele in se nakremži, da še ni bil nikdar pri tej stvari in ne more zato napisati take šolske naloge. Gospodin po vzroji, da je to škandal, če ni bil še nikdar v kinu in je začel nekaj mrmrati o barbarskem narodu. Pa še ena lepša! Neko popoldne pridrdrata po Korzu dva kamijona. Raz voza je zrla glava pri glavi ljudskošolskih otrok nekje z Brd menda. Ustavijo se pred kinom na Korzu in stopajo lepo v vrsti za učiteljem h kino - predstavi, ki ni bila prav nič prikrojena za šolsko mladino. Sicer je pa danes že vsakemu jasno, da je najbolj nedolžna kinopredstava za ljudskošolsko mladino neprimerna. Ne čitamo li dan za dnem o mladostnih zločincih, ki jih je ravno kino pokvaril. Zato kličem vsem, ki mislijo, da je kino vzgojno sredstvo: ne naklanjajte nam take kulturne in take »moderne« vzgoje! V tem pogledu ostanemo raje »barbarski«.

Darovi.

Za Alojzijevešče so darovali po 10 L vlc. gg.: mons. dr. Jos. Ličan, mons. A. Berlot, mons. Ign. Valentinčič, ravn. I. Reščič, D. Doktorič, A. Rutar in dr. St. Brajša. Vsem Bog stotero poplačaj!

Za »Slovensko sirotišče«: V spomin blagopokojne gospe Lucije Marusič iz Solkana daruje gospa Gabrijela dr. Frankova 50 lir.

Za »Slovensko sirotišče«: Kmečka posojilnica v Podmelcu ustanovnica 200 L, divaški fantje potom »Malega Lista« 6 L. Srčna hvala!

Listnica uredništva.

A. Uk., Branica: Šola še obstoja. Vogersko: Osebo in brez podpisa, zato ne more v list.

Kaj je novega na deželi?

Sv. Križ pri Ajdovščini.

V zadnjem dopisu smo rekli, da se širi komunistična kuga iz raznih središč po celi dolini. V naši občini se sicer ne nahaja nobeno teh središč, a ob meji občine obstoja že dolgo vrsto let neko pridobitveno podjetje, ki širi komunistične nauke. Iz tega središča črpajo med drugimi tudi naši komunisti, kakor tudi preje socialni demokratje, svojo duševno hrano. Možu kupčija s komunističnim blagom dobro uspeva. Nagromadil si je lepo premoženje — pravijo, da ne manjka mnogo do milijona — in postal je konečno res pravi »čisti« komunist, vsaj tako se mož rad naziva. Zdaj

nam je jasno, da obstoja dvoje vrst komunistov: čisti in logično vzeto nečisti — po domače umazani. Kakšni so ti poslednji, bi res radi vedeli. Tu se beró, oziroma so se čitali časopisi, kakor »Delo«, »Goriški Slovenec«, »Nova doba«, »Novice« in zadnji čas menda tudi »Edinost«, a naše glasilo »Straža« se čita le fedaj, če jo kateri gost v žepu s seboj prinese. V tej trdnjavi »čistega« komunizma se do ločujejo bodoči občinski zastopniki za vse občine njihovega območja — pred vsem za našo občino. Ob enajsti uri svetujemo temu vzor komunistu, da se ne vmešava v tuje zadeve, ki ga nič ne brigajo, sicer pridemo z dej-

je bil prepričan, da bo njegova pametna hči storila pameten sklep.

V teh dneh je Nande nekoč napeljal pogovor z njo na nestalnost v ljubezni, ki da se tako pogostoma dogaja. In zvedel je kar hitro, kako misli njegova nevesta o tem poglavju: proklela je nezvestobo ženske in proklela je lažnivost moža. Raje da bi umrla, ko da bi postala nezvesta, in nezvestega moža ne bi nič na odgovor klicala, dala bi se brž ločiti od njega. Zato vzame moža, ki pred njo ni še imel razmerja, o katerem sme biti prepričana, da je ona prva in zadnja njegova ljubezen.

Nande sicer ni maral besed, zdaj pa je rekel, da je vendar mnogo žena, ki tako močno ljubijo moža, da včasih celo raje skozi prste pogledajo, ko da bi mislile na ločitev.

»Prijatelj!« je odvrnila, »če bi tudi mene prištevval med take, bi se pač grdo motil. Z dušo in telesom hočem tako živeti, da boš imel pravo ženo; in to zahtevam tudi od tebe.«

To je bila jasna beseda.

Dnevi so tekli, komaj teden dni je bilo do ženitnine. Nande je znal tako napeljati, da je v skritem kotu na Kamnem zopet enkrat srečal Marico. Namenil se je zgrabiti jo pri srcu.

»Če me imaš še malce rada, ne meči mi ovir na pot!«

Smejala se mu je v obraz: »Ravno zato, ker te preveč rada imam, te ne pustim nobeni drugi. Morda da znaš ti to unetniti: eno rad imeti in drugo poročiti — jaz tega ne znam.«

»Ljubimkanje je pri vas ženskah prvo in zadnje in ste uverjene, da ni nič drugega na svetu, na kar treba misliti.«

»Pri vas se ljubimkanju pridruži še lažnivost, zato je seveda treba glave.«

»Za našo glavo ne prašate, ko je res, prej za našo roko, ki naj vam pridobiva kruha.«

»Vam moškim je seveda ljubezen le za kratek čas. Me pa moramo za to tisočkrat trpeti. Greh, ki visi na vas, moramo me izbrisati s propastjo in smrtjo.«

(Lalje pride.)

stvi na dan, ki mu ne bodo v čast in ne v korist.

Podgora.

(Zanimive sličnosti dveh komisarjev.)

V »Straži« čitamo, da imajo v Solkanu komisarja in vemo, da je to g. M. M. Tudi mi imamo komisarja v osebi g. M. M. Oba ta gospoda ustanavlja gospodarsko stranko za bližnje občinske volitve in obema služi v ta namen »biročin«. Kolika sličnost kaj?!

Pa še nekaj! Lepega dne potegne »biročin« našega komisarja v Pod-sabotin in se kot tak ne vrne več. — Gotovo poskrbite tudi tam v Solkanu, da vsiljeni vam oče komisar, ostane samo še krčmar. Torej tudi tukaj sličnost. V tako važnih občinah, naj si ljudstvo samo izbira gospodarje. In to se bo v kratkem tudi zgodilo na izrecno željo g. prefekta in našega ljudstva.

Poljubinj.

Izobraževalno društvo v Poljubinju naznanja svojo prireditev dne 3. maja t. l. ob 3 popoldne v prostorih g. Fr. Luznika (pri Kacjanovih). Spored je sledeči: 1. Giacomo Leopardi, Il Sabato del villaggio, 2. Janez Jalen, »Dom«, drama v štirih dejanjih, 3. V. Vodopivec, Ti plakaš, 4. O. Dev, Kako bom ljubila. Ker bo prireditev v zaprtih prostorih, se bo vršila ob vsakem vremenu. Bratska društva in vsi, ki se zanimajo za kulturni razvoj naše mladine, ne zamudite lepe prilike in ste prav vljudno vabljeni. Igro »Dom« so doslej vpriporili pri nas lo v Gorici, zato upamo, da bo tudi dežela sprejela z veseljem to lepo novo dramo. Glavni motiv drame je: rešiti lasten dom. Dramo oživljajo lepi prizori, ki vsopredno oživljajo vse dejanje.

Zatolmin.

Preteklo nedeljo dne 26. t. m. smo se divili razmahu naših gorskih društev. Društvo v Zatolminu je nastopilo s svojim že napovedanim programom. Občudovali smo točko za točko; vse je bilo tako točno izvajano, da moramo pohvaliti in častiti društvo na lepem vspehu. Pesmi »Kiša« in »Lahko noč« sta nas naravnost presenetili. Občudovali smo pa naravnost izbornu podano globoko Jalenovo delo »Srenjo«, ki smo jo prvič videli na naših odrih. Prednašanje vseh oseb je bilo tako vzorno in tako živo, da smo se resno vprašali, ali smo v gledišču in ne v podeželskem društvu. Glavne vloge, kakor tudi postranske, vse so bile srečno podane. Le par manjših pogreškov bi bilo omeniti, ki pa celote niso kvarili. Martina je mestoma zašla deloma v afektiranost, Gros je preveč sekal besede. Ti in še par malih pogreškov pa popolnoma izginejo, ako primerjamo celoto, ki so nam jo podali izborni naši mladeniči in dekleta. Čast društvu za tako lepi užitek, ki ste nam ga nudili. Le po začrtani poti!

Kazlje na Krasu.

Dne 22. t. m. smo dobili v svojo sredo domačega, prav v naši vasi rojenega dušnega pastirja prečastitega g. mons. Antona Kjudra. Do sedaj je bil v službi 25 let v Barkovljah pri Trstu. Sedaj si je izvolil svojo borno rojstno vasico, da v njej preživi svoj pokoj. Pred napovedanim prihodom se je zbrala velika množica občinstva ter pričakovala novo došlega dušnega pastirja, da ga počasti. Med množico sta ga pričakovala tudi naš preč. g. župnik iz Tomaja in preč. g. naš dosedanj dušni upravitelj. Najprej ga je pozdravil g. župnik, kako da smo ga z veseljem pričakovali in sedaj dobili v svojo sredo med nas. Prečastiti g. monsinjor se je do solz ginjen lepo zahvalil in izjavil, da ni pričakoval takega sprejema. V imenu društva »Dneva žar« ga pozdravi njegov predsednik, in v imenu občine pa naš občinski zastopnik, nakar mu podeli še šolska deklica šopek cvetic z lepim nagovorom. Potem se je preč. g. podal v cerkev ter nam podelil sv. blagoslov z Najsvetejšim; pevci so zapeli »Hvala bodi Gospod

Bogu«. Našemu preč. g. monsinjorju želimo, da bi ga nam Bog ohranil na mnoga leta. — Ob enem se tudi zahvaljujemo našemu dosedanemu dušnemu upravitelju preč. g. Alojziju Žgurju za vso njegovo požrtvovalnost in ljubezen do nas; bil nam je pravi tolažnik, posebno pa bolnim in umirajočim. Na tem mestu mu izrekamo srčno zahvalo in mu kličemo ljubi Bog Vam povrni vse kar ste za nas storili. Občani.

Iz Kanalskega.

Prejeli smo pismo kmečkega fanta iz Kanalskega. Podajamo njegovo sodbo o napadih na našo »Prosvetno zvezo«, da vidijo naši bravci, kako sodi ljudstvo po deželi o tem.

Bral sem v »Edinosti«, da je po njeni sodbi članek s podpisom »Član društva včlanjenega v Z. P. D.«, napisal dr. Besednjak. H koncu poziva omenjeni list »Gor. stražo«, naj pisca izda, čeprav ve, da je ta njen hinavski poziv brezploden. Če je v članku resnica, naj jo »Edinost« prizna in ne stiče za dopisnikom; če ne, naj pa stvarno odgovori, brez takih »atovskih« pozivov! To je moja skromna sodba. Sicer se pa itak zgodovina ponavlja. Bral sem v knjigi, da sam dr. Prijatelj, vseučilišni profesor v Ljubljani, očita starim liberalnim voditeljem, da so vsekdar skrili pravo harvo, ko so jim nasprotniki povedali, kaj delajo. Začeli so govoriti o slogi, kmalu so jim pa zopet zrastle rožički. Danes je pri nas isto. Sedaj govore o slogi in o razkolnikih, svoječasno je pa »Edinost« pisala (v četrtek ali petek po državnozborskih volitvah), da je ločitev duhov potrebna in navaja kot vzgled za to tirolske Nemce. — Enkrat tako, drugič narobe, kot sapa piha. Naša skrb pa bodi, da zberemo vse enakomisleče v naših krščanskih organizacijah. Kdor hoče z nami delati dobrodošel, kdor ne, svobodno mu; mi si pa tudi ne pustimo svobode kratiti od nobenih gospodov!

Šturije pri Ajdovščini.

Dne 2. maja ob 8. uri zvečer in dne 3. maja ob 3. uri popoldne uprizori šturska šolska mladina krasni mladinski igri J. Ribičičevi s petjem: »V kraljestvu palčkov« in »Kraljica palčkov.« — Pridite vsi, ki ste že lani videli naše malčke na odru in se divili njih krasnim izvajanjem omenjenih iger. Pa tudi vi, ki niste bili takrat navzoči, pridite, ne bo vam žal. Pokažite s svojo udeležbo ljubezen do naše mladine. Da se ne boste dolgočasil, so vam porok naši mlčki, ki vas bodo zvalili za nekaj ur vsakdanjega življenja v čarobno kraljestvo bajk.

Idersko.

»Bralno društvo« v Iderskem vpripori dne 3. maja ob 3. uri popoldne Jurčič-Bajukovega »Tihotapca«, dramo v petih dejanjih. Med odmorji svira društvena godba. V slučaju slabega vremena se bo vršila igra prihodnjo nedeljo.

Lokve.

Lokve kmalu ne bodo več vas, ampak moderna zdraviliščna naselbina. Komisije že hodijo merit in ogledovat prostore za bolnišnico, kamor bodo baje lahko spravili do 500 mestnih otrok. S tem hočejo proslaviti petindvajsetletnico kraljevega vladanja.

Kobjeglava.

Društvo »Kraški Slavček« praznuje letos 20 letnico svojega obstoja in priredi v ta namen na binkoštni pon. veselico. Na sporedu je igra »Dnevnik« ter različne pesmi in kupleti. Prosimo vsa sosednja društva, da bi na ta dan ne prirejala prireditev. Natančen vspeh bo pravočasno objavljen.

Štanjel.

V znanje sosednim bratskim društvom: Pevsko bralno društvo »Štanjel« v Štanjelu priredi prvo nedeljo meseca maja, to je 3. majnika, veliko spomladansko veselico z bogatim vspehom, ki se objavi o pravem času. Zato prosimo sosedna bratska društva, da ne priredijo ta dan veselice.

Grahovo.

Pri nas vprašujemo eden drugega, kaj je z našim gasilnim društvom. Toliko truda in denarja smo žrtvovali, da si nabavimo potrebno orodje in obleko, pa jih nimamo kdaj rabiti. Pod prejšnjim načelnikom smo imeli vsaj vsak drugi ali tretji mesec vaje; pod sedanjim načelnikom pa že čez pol leta nobene. Morda se bo zdaj, ko se narava prebujala, tudi on vzdramil. V nedeljo smo imeli volitev novega odbora naše »Čitalnice«. Gospod podžupan Rink je kar na svojo roko poklical iz Gorice nekega mladega doktorja Grudna kot odposlanca edinjaške Zveze prosvetnih društev. Mladi gospod in podžupan sta na vse pretege dokazovala, da se mora čitalnica, ki ni bila še nikjer vpisana, včlaniti v edinjaški zvezi. Dejala sta, da so društva včlanjena v »Prosvetni zvezi« izrecno obvezana, da korakajo pod krščansko klerikalno zastavo, med tem, ko so pri svobodomiselnih »Zvezi prosvetnih društev« bolj prosta. (Op. uredništva: Hvala lepa za to izjavo! Torej društvom včlanjenim v »Zvezi pr. dr.« ni treba korakati pod krščansko zastavo. Uvodničar »Edinosti« pa skuša dokazati, da so vsi tam okoli najbolj krščanski.) Na tem zborovanju, kjer je bilo razen petorice gospodičen v kratkih krilih, le še peščica drugih, so sklenili, naj se čitalnica vpiše tja, kamor hoče podžupan. Naravno, da sta bili »soglasno« izvoljeni tudi Mici in Pavlica, ker sta bili najbolj glasni. Podžupan je tudi hotel zlestiti v odbor tako, da je zdaj podžupan, vrtnar, mlekar, društveni odbornik in tako naprej. Vsa reč se je brez nesreče končala, odposlanec se je odpeljal domov, Mici in Pavlica pa spat.

Ljubinj nad Tolminom.

Pret. nedeljo je priredilo tuk. »Bralno društvo« veselico ter vpriporilo »Miklovo Zalo«. Čudili smo se kako je mogoče v tej gorski vasi prirediti tako težko igro, ko ni na razpolago učenih moči ter primanjkuje vse: odra, prostora in kostumov. In vendar so vrl fantje in dekleta tako izborno rešili svoje vloge, da se je vse občinstvo čudilo ter jih burno pozdravljalo. Velika požrtvovalnost in trud naše mladine na Ljubinju je bila obilo poplačana. Občinstva se je zbralo iz Tolmina, od Sv. Lucije, od Podmelca in tudi oddaljenih vasi toliko, da je bil Bizjakov kozolec natlačen, ter ni moglo veliko oseb dobiti prostora. Čast vrlim Ljubincem. Čast pa tudi požrtvovalnemu kaplanu g. Iv. Semiču, ki je hodil cel postni čas večkrat v tednu zvečer iz oddaljenega Tolmina na Ljubinj ter največ pripomogel h tej sijajni prireditvi. Razume se samo ob sebi, da je bilo tudi petje pod vzornim vodstvom g. kateheta A. Pavlina izbornu, posebno če pomislimo, da niso bili fantje še nikdar na odru.

Nemški Rut.

Malokrat se oglašimo, dasiravno se tudi pri nas marsikaj zgodi, posebno to leto. Dne 16. marca se je smrtno ponesrečil posestnik Maklavž Bizalj na potu med Stržiščem in Rutom pri Rajtlarju. Pobil se je do smrti. Še huje pa je pretresel vse Gore drug slučaj. Bilo je dne 17. aprila. Posestnik Ivan Stentler je mrl v takozvanem občinskem mlinu. Zvečer ob 7. uri je bila še pri njem njegova žena. Nič slabega sluteč je šla domov in on ji je rekel, da pride čez eno uro. Pa ga ni bilo nikjer. Drugo jutro gre žena na vse zgodaj pogledat v mlin; tu ji je nudil grozen prizor: našla je svojega moža mrtvega v mlinu s presekanjo glavo. Kaj takega se v naših krajih še ni zgodilo; mirni prebivalci Nemškega Ruta so vsi preplašeni. Pričakujemo, da oblastva razkrijejo grozno dejanje.

Idrijske novice.

Dramatično društvo.

v Idriji vpripori v soboto 2. in nedeljo 3. maja v rudniškem gledališču »Simono«, igrokaz v petih dejanjih. Gledališče je sedaj prenovljeno ter služi

zopet prvotnemu svojemu namenu. Po tako dolgi suši upamo, da se bo občinstvo v kar največjem številu vdeležilo predstave, zlasti ker je namen dobrodelen. Čisti dobiček se namreč porabi za zdravljenje bolnega dečka, ki se pošlje na morje. Naše geslo bodi: Najnesrečnejšim največ ljubezni!

Gasilni dom

se bo po zagotovitvi občinskega komisarja Angelelli-ja začel graditi začetkom meseca maja. Z izkopavanjem temelja pa se začne že s prihodnjim tednom. Če se bo to res tako izvedlo, potem gre velika zasluga za to pač prefektu Ricci-ju v Vidmu, ki, kakor se zatrjuje, sam osebno po oddelkih svojega urada priganja, da bo dobila naša občina v pravem času vsa za gradbo potrebna dovoljenja, tako od prefektore, deželnega odbora in tudi od stavbnega oddelka.

Volne sirote,

ki so potrebne zdravljenja v morskih kopelih vabi po posebnih lepakih občina, naj se priglasijo. Prav je, da se oblastva pobrigajo kdaj tudi za zdravje revežev.

Občinskemu komisarju

kav. Angelelli-ju je umrl pretekli teden v Rimu njegov oče v 86. letu starosti. Izrekamo mu naše sožalje.

Nesreča?

V torek dne 21. aprila zvečer je finančna straža obstrelila gospodarja »Za Kovkam« 2 konja, izmed katerih je eden težko ranjen. Imenovani gospodar je namreč dvolastnik; posestvo je namreč na italijanski strani, korito kamor gonijo živino napajati je pa na jugoslovanski strani. Ko je imenovanega dne gonil hlapec konje na vodo, se je dogodila nesreča najbrže v zmoti, da gonijo čez mejo, oziroma tihotapijo z živino.

Rnjževnost in umetnost.

»Vdova Rošlinka« in še kaj.

V Gorici se je baje ustanovilo neko »slovensko gledališče«. Pod tem naslovom mi razumemo seveda nekaj drugega, kot »umetniški« krogi, ki se zbirajo okrog Dramatskega društva v Gorici. Gledališče naj bode sedež slovenske umetnosti. Da je pa tem »umetnikom« za vse kaj drugega kot za umetnost, so pokazali preteklo nedeljo, ko so postavili na oder »Vdovo Rošlinko«. Kaj ne »umetniki«, treba je kaj pikantnega, privlačnega, da se pritegne okolica v Gorico in da se napolni blagajna — in to je pač glavni namen vaše »umetnosti«: računati z nizkotnimi instinkti mladih ljudi, ki jih vleče ono skrivnostno šepetanje in namigavanje v »krščanskem« slovenskem dnevniku: »Češ, pridite, videli boste nekaj, pa ne povejte kaj, sicer nas bodo »strujarji« raztrgali. Vse skrivnosti Rošlinkine ležijo skrite za odrom! Samo pridite, le vkup, velika komedija, interesantni prizori, halo, notri gospoda moja!«

Pa so prišli. Veliko jih sicer ni bilo in oni, ki so prišli, so se suvali s komolci in si stopali na noge. Hm, to bo nekaj. In kaj je bilo?

Skoro petdesetletna vdova Rošlinka zapeljuje kmečkega fanta skozi vsa tri dejanja; konečno pa se ji vendarle izmuzne in se oženi z nje-no hčerjo Manico. Kaj je ta brezidejna krpucarija iz umetniškega stališča? »Češ čas ne zaide med dejanja niti ena, najbolj plitva misel, niti eno čustvo ne prikljuje na dan. Dialog opleta dve uri krož suhotne snovi, kakor da krava z repom maha, a bi lahko trajal še dalje, vso noč, in notranje razmerje komedije se ne bi premaknilo niti za ped. Vse skupaj je literarno našemljeno juhé-slovenstvo, — ajda, kamižola, svetí Duh, romar s svečo za klobukom in saprabsolska baba — velika prazna škatlja. Humor igre spominja na »Kmeta in fotografa«. Tako sodi o tej novi slovenski komediji (ki je res le komedija, prijetna za nedeljsko popoldansko občinstvo) slovenski literarni ocenjevalec vseučilišni profesor v Ljubljani dr. Izidor Cankar.

Ta igra je smešenje in blatenje našega kmečkega življenja in naših slovenskih ljudi po deželi. Kaj menite vi, »umetniki«, da je naš rod res rod nizkotnosti, kakor ga predstavljate vi in Golar? Pričakujemo, da vam bodo naši okoličani dali zaslužen odgovor, da jih vabite s trobentami v Gorico in se potem norca delate iz njihovega življenja. Sramota, da »slovensko gledališče« v Gorici ne zna ceniti svojega rodu in ga opeva le v blatu! Če nimate drugih prizorov, kot so prizori v postelji, pustite »umetnost« in otvorite hiše, ki nimajo z umetnostjo ničesar opraviti!

Naj bo konec takega »umetniškega« uprizorjanja v Gorici. Če ne boste sami napravili konca, bo za to skrbelo naše ljudstvo in zlasti naša okolica. Mi prihajamo v gledališče po tečno zdravo hrano, pomije prepuščamo vam!

David Doktorič:

7 Marijinih pesmi za mešani zbor. Gorica, 1925.

Goriški skladatelj D. Doktorič je ravnokar izdal zbirko Marijinih pesmi, ki bodo brezdvomno dobrodošle našim cerkvenim zborom. D. Doktorič spada v ono vrsto naših ustvarjajočih glasbenikov, ki so krenili na čisto nova pota. Pričujejoče pesmi, sveže po svoji melodiki in harmonično bogato nasičene, so namenjene v prvi vrsti boljšim zborom, ki stremé po vedno večjem napredku in pevski umetnosti; prisvojile si pa bodo gotovo tudi srca manj izobraženih pevcev in poslušalcev, ker so po večini pesmi melodiozne in gorko občutene. Zelo lepe se nam zdijo števil. 2. in 4., a zlasti 5. in 7. Števil. 6. je pesem čisto svoje vrste; števil. 1. kaže nekoliko sorodnosti s Premrlovo istega naslova. V 3. pesmi poje v prvem delu enoglasen zbor s spremljanjem orgel; svetovali bi, naj radi lažjega izvajanja pojú prvo vrstico tega dela nižji glasovi (alti in basi), drugo pa višji (soprani in tenorji). Organisti in pevovodje naj te najnovejše pesmi temeljito proučijo in jih večkrat preigrajo, da bodo začutili vso njih skrito lepoto in jo znali potem vdahniti tudi svojemu zboru. Zbirko, ki je na prodaj v Katoliški knjigarni v Gorici, toplo priporočamo.

Znamenito delo.

Izšel je »Slovenski biografski leksikon«. To znamenito delo, pri katerem je več let delal znani slovenski kulturni delavec dr. Izidor Cankar s pomočjo najodličnejših znanstvenikov, pomeni v slovenski književnosti velik napredek. Dolgo je tlela ta misel med Slovenci; strašili so se truda in pa — založnika ni bilo. Končno se je vendar našlo velikodušno podjetje Zadruga gospodarska banka v Ljubljani, ki je to znanstveno delo založila. To bo spomenik slovenske moči vsem potomcem. Sedaj je izšel prvi zvezek; prinaša biografije od A do polovice E. Kratki življenjepisni podatki in seznamek slovenskih mož, ki so na kateremkoli polju naredili kaj več kot le svojo dolžnost. V leksikonu so tudi tujci, ki so zaslužni za slovenstvo. Že v prvem zvezku je navedenih več naših primorskih političnih in kulturnih delavcev. — Naroča se pri »Zadrugi gospodarski banki« v Ljubljani in bodo stali vsi zvezki 600 minarjev. Posamezen pa 70 dinarjev.

Listnica Kmetko - delavske zveze in političnega društva »Edinosti« v Gorici.

1. L. M. v P.: Rok je že pretek.
2. Skupini K. D. Z., Črni Vrh: Oškodovanca I. R. in I. M. morata vložiti prošnjo za odškodnino pri prefekturi v Vidmu potom županstva.
3. P. R. Šturje: $\frac{1}{3}$ pridržite, $\frac{2}{3}$ pošljite centrali.
4. Skupini K. D. Z. v Sp. Idriji: a) navodila glede hišnega davka smo priobčili že ponovno v »Gor. Straži«; b) glede »večernih tečajev« bomo posredovali, a nimamo mnogo upanja, da bi uspeli.
5. Žup. — Ponikve: Pošljite nam seznam vseh prizadetih in navedite

pri vsaki osebi sledeče podatke: 1. št. nív. knjižice in od kdaj jim je bila nakazana pokojnina; 2. po kom jim pritiče pokojnina.

6. Žup. — Erzely: Vložite prošnjo na prefekturo v Vidmu potom goriške podprefektore. Istočasno vložite prošnjo tudi na »Commissione Reale straordinaria per l'amministrazione della Provincia del Friuli« — Udine.

7. Zadnik Franc, Grgar — Rijavec Franc, Dol. Tribuša — Bajt Peter, Kolobuda — Podgornik Alojzija, Vitovlje — Mungherli Anton, Kožbana — Gabrijelčič Marija, Gorica — Faganel Genovefa, Vrtojba — Cukjati Peter, Medana 25 — Gruden Ivan, Plužnje — Koren Franc, Budanje — Valentinič Andrej, Sv. Lucija — Kebar Franc, Šempeter — Kuliat Antonija, Gorica — Markič Katerina, Gorica — Nicotti Emilia, Gorica — Kete Franc, Lokovec — Ušaj Jožef — Črniče — Pavšič Martin, Lokve — zglasite se ob priliki v tajništvu K. D. Z., Via Mameli 5.

8. Čej Marija, Šturje — Če pokojnina, ki vam je bila nakazana ne odgovarja kategoriji, v katero spadate, imate pravico rekurirati.

9. Urbančič Jožef, Ukanje — Pokojnina se vam ne bo izplačala na enkrat.

10. Fl. Ivan, Bukovo — Ali ste prejeli že odlok iz Rima, s katerim vam je ministerstvo odreklo pokojnino? Ako ga imate, pošljite ga tajništvu. Ako niso minili še 3. meseci, bo tajništvo vložilo rekurz.

11. M. vd. B. Trst, Via del Loyd 7: Sin ima pravico do skrajšane voj. službe. Naj vložite pravčasno prošnjo.

12. A. P. Šmihel, Postojna št. 82: Pošljite nam natančne podatke matere in brata: pri katerem polku je služil in kdaj je padel.

13. F. A. Trnovo K.: Pri katerem polku je služil sin F. I. in kdaj je padel? Odgovorite čimprej.

14. M. L. v P.: Pravico bi imela, toda rok je že pretek. — Tajništvo.

Socialni vestnik.

Zveza državnih vpokojencev.

Dne 19. aprila t. l. so se sestali vsi državni vpokojenci iz Herpeli, Rodika in Divače na zborovanje v Herpeljah. Predsednik Roč je v slovensčini in hrvaščini podal poročilo o delovanju zveze v letu 1924. Soglasno se je sprejel predlog, naj se razdeli en odstotek iz društvenega fonda med potrebne člane. Iz poročila je razvidno, da se je število članov zelo pomnožilo in so se morali osnovati odseki v Zadru, Reki, Pulju, Roveretu, Tridentu, Bocnu in Meranu. S tem so se združili vsi vpokojenci novih pokrajin v mogočno zvezo, ki jo bo morala vlada poslušati.

Društveno premoženje se je zvišalo od lani od 12.468,70 lir in z dohodki v l. 1924. v znesku 36.199,15 lir na 24.246,05 lir; v rezervni zaklad je vodstvo vložilo 10.356 lir. Poročilo je bilo sprejeto s pohvalo. Končno se je še sprejel predlog, naj se pošlje zahvala vsem oblastvom in parlamentarcem, ki so organizaciji šli na roko. V bodoče se jim pa posebej še priporočajo potrebe železničarjev na prejšnjih državnih železnicah. Za tem se je sestanek zaključil.

K zvezi so se priključili tudi vsi vpokojenci z Goriške. — Mesečni prispevek znaša 1 liro; zato pa dobe vsi

Svilorejci pozor!

V Katoliški knjigarni v Gorici dobite preluknjan papir, ki se rabi pri prekladanju sviloprejk iz spanja.

Naznanilo.

Razstava šivalnega tečaja po metodi Gentili bo odprta 1., 2. in 3. maja od 9-12 ure dopoldne in od 3-7 ure popoldne v uršulinskem samostanu v Gorici.

člani brezplačne nasvete raznih njihovih zadevah. Vpisuje zvezin zaupnik g. Karel Roghella, Gorica, Via Codelli št. 12. - I.

Izjava.*)

Podpisani Ignacij Troha, posestnik v Srednji Kanomlji št. 20 izjavljam tem potom, da so neresnične vse obdolžitve, katere sem govoril dne 14. aprila v gostilni pri Marjani Čuk v Idriji o gospodu Albertu Cesco nadpoštarju v Idriji; preklicujem vse te obdolžitve in se gospodu nadpoštarju zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega preganjanja.

Idrija, dne 25. aprila 1925.

Ignacij Troha.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo samo v toliko, kolikor zahteva zakon.

Vabilo

rednemu občnemu zboru

»Kmečke posojilnice« v Pliskovici vpisane zadruge z neomejenim jamstvom, ki se bo vršil v nedeljo 10. maja ob 3. uri v župnišču s sledečim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Prečitane in potrjene bilance za leto 1924. 3. Izvolitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi načelstvo.

MALA DRUŽINA sprejme takoj služkinjo, ki zna dobro kuhati. Obrne naj se v trgovino Raštelj št. 6.

Valuta.

Dne 28. aprila si dobil:

za 100 franc. frankov	126.75 do 127.25	Lir
za 100 belg. frankov	122.50 do 124.50	Lir
za 100 švic. frankov	472.— do 474.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	72.35 do 72.75	Lir
za 100 dinarjev	39.20 do 39.40	Lir
za 1 šterling	117.70 do 117.90	Lir
za 1 dolar	24.37 do 24.47	Lir
za 1 zlato marko	5.79 do 5.85	Lir
za 100 avst. kron	0.0340 do 0.0348	Lir

Beneške obligacije.

Dne 28. aprila: Srednji kurs L. 79.97, v Trstu 79.57; v Milanu 79.75, v Rimu 80.20 L.

Zgodnji krompir.

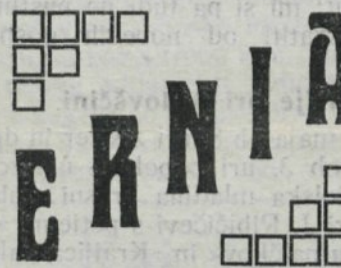
Iščem zanesljivih liferantov. - A Herunter, Kartoffel-Import, Graz, Graz-bachgasse-60, telefon 4574.

10% OBRESTI NA PRVO hipoteko v Avstriji dajem na svote od 50.000 lir dalje. Ponudbe na »Hipoteka v Avstriji«.

NA PRODAJ JE LEP KOLESELJ z usnjato streho in v popolnoma dobrem stanju. Informacije daje Ivan Fiegl, gostilničar, ulica Sv. Ivana — Gorica.

Primarij kirurg

Dr. Lojze Sussig, prej asistent na dunajski vseučilišni kliniki profesorja Hohenegga sprejema vsak delavnik od 2-3 ure popoldne Corso Verdi 21-II, telefon števil. 196.

ozdravljena
z najnovejšim pasom **BROOCK**
Mirodilnica in dišavnica
E. Grapulin-Gorica
naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.
Blago solidno! Gene zmerne!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzjavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica	CENTRALA	Rezerva S H S
in rezerve:	LJUBLJANA	Din.
Din. 50,000.000		10,000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje: na vložne knjižice po čistih 4% (davek plača banka sama). Na tekoči račun ter proti odpovedi najbolje po dogovoru.

Sprejema tudi dinarske vloge in jih obrestuje najugodnejše. — Izvršuje denarna nakazila na tu in inozemstvo. — Nakupuje in prodaja svakovrstne valute, vrednostne papirje in srečke.

Plača vedno priznано najvišje dnevne cene za obveznice vojne odškodnine (bone).

Izvršuje sploh vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.